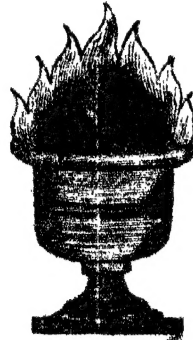


અહુરા

શ્રી ઇરાનશાહ આતશનું ગીત



રચનાર :—

શાવકશાહ દારબશાહ શરેફ,
(પ્રેરિબગર.)

પ્રગટ કરનાર :—

હોરમસજી કાવસજી સીધવા,
સોરાબજી માણેકજી મીરજાં.

ઉદ્દવાડા.

કીર્મત આના બે.

ચૌ સં ૧૩૧૩.

૬૦ સં ૧૯૪૪.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૪૮૪૬ કિંમત ૦-૧-૦

ગ્રંથનામ ઈ.સ. ૧૯૧૧ ૨૧.૧૨.૧૩ ૦/૧

વર્ગિક ૬-૩

ગરબ વિધાપીઠ
અમદાવાદ
ગરબની કૉપીરાઈટ-૨૦૧૦
અરુઢ

અર્પણ પત્રિકા.



શ્રી

ઉદવાડાના

ધરાનશાહ આતશબહેરામ

સાહેબની ખિદમત બળવનાર

સંજ્ઞા અથોરનાન ટોળાનાં બાનુઓ

કે જેઓએ સંજ્ઞા અથોરનાનો ઉપર પડેલી

અનેક મુશિબતોમાં અને અસંખ્ય હાદેશાઓમાં

હમશરીક થઈ પવિત્રાધથી એ નૂરી કેળ્લાને રોશન રાખવાનાં

મહાન કાર્યમાં પોતાનો હિસ્સો આપ્યો છે,

આપે છે, અને આપશે; તે સર્વ બાનુઓને આ

‘ શ્રી ધરાનશાહ આતશનું ગીત ’

માન, વખાણ અને આભારની

લાગણીઓ સહિત અર્પણ

કરવામાં આવે

છે.

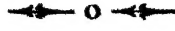
આવૃત્તિ બીજી.



સર્વ હક્ક પ્રગટ કરનારાઓને
સ્વાધીન છે.

આ ચોપડી મીં દીનશાહ શાપુરજી મસાની બી. એ., એ મુંબઈના કોટમાં
નં. ૧૯, બેંક સ્ટ્રીટ ક્રોસ લેન ખાતે ધી ફ્રેશો-ગર્લ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
છાપ્યું છે અને હોરમસજી કાવસજી સીધવા, સોરાબજી માણેકજી મીરઝાંએ
મીરઝાં સ્ટ્રીટ, ઉદવાડામાં પ્રગટ કર્યું છે.

ખુલાસો (બીજી આવૃત્તિનો.)



શ્રી ઇરાનશાહ આતશનું આ ગીત પ્રગટ થયા પછી તે અનેક શુભ પ્રસંગોએ ભક્તિભાવ સહિત ગવાતું રહ્યું છે અને એ ચોપડીની વધુ નકલોની અનેકવાર અનેક ઠેકાણેથી—ઉદવાડા ઉપરાંત દેશાવરોનાં જરથોસ્તીઓ તરફથી—માંગણી થતી રહી છે, આ રીતે એ ચોપડીઓની ખાસ જરૂરીઆત હોવાથી એરવદ દીનશાહજી બીખાજી ઉનવાલા મારફતે એક જરથોસ્તીએ પોતાનાં ખર્ચે આ ચોપડીની બીજી આવૃત્તિ છપાવી આપવાની મેહરબાની કીધી છે તે માટે એ માનવંત શેકનો અમો દિલોગ્ગન આભાર માન્યે છીએ. શ્રી ઇરાનશાહની સેતાયશ રજુ કરતાં આ ગીતની બીજી આવૃત્તિ છપાવી આપી ખરેખર એક પુન્યનું અને શ્રી ઇરાનશાહનાં આશિષ મેલવનારું કાર્ય કર્યું છે, અને તે માટે તેમને ધન્યવાદ ઘટે છે. તેમજ આ બીજી આવૃત્તિ છપાવવાનાં કાર્યમાં એરવદ દીનશાહજી ઉનવાલાએ જે મહેનત ઉઠાવી છે તે માટે પણ આભાર સહિત નોંધ લઇએ છીએ.

આ ચોપડીની પહેલી આવૃત્તિનાં અમારા ખુલાસામાં આ ગીત વિષે અમે ધણીક વિગતો રજુ કીધી છે; પરંતુ તેમાં જૂનાં ગીત વિષે ખાસ ઇસારો નહિ કીધેલો હોવાથી કેટલેક ઠેકાણે કાંઈ ગેરસમજીતી ફેલાયલી જોવામાં આવી છે કે, જૂનું ગીત છે તો નવાંની શું જરૂર હતી? પરંતુ જૂનાં ગીતમાં શ્રી ઇરાનશાહ માટે, તેની સ્થાપના માટે, તેનાં ઇતિહાસ માટે કે તેનાં યુલંદ દરજ્જા માટે એક શબ્દ પણ નથી. તે જૂનું ગીત શ્રી ઇરાનશાહને લગતું છેજ નહિ અને તે ઉદવાડામાં કેમ દાખલ થવા પામ્યું તે સમજી શકાતું નથી. એટલુંજ નહિ પણ તેમાં કેટલીક અજરથોસ્તી માન્યતાઓનું વર્ણન સમાયલું માલમ પડ્યું છે. દાહાર અહુરમઝદની બંદગી, ફરેસ્તાઓની

આરાધના, આતશની સેતાયશ કે આતશખેહરામનાં ઇતિહાસને બદલે તેમાં મોટે ભાગે કડીઆ, સુથાર, કુંભારને બોલાવી તેઓને ભેટ સોગાદ આપવાની તથા જોશીનાં પગ દૂધે ધોવડાવવાની અને આતશખેહરામને બકરાનો ભોગ આપવાની ખીના આવેલી છે. દાખલા તરીકે :—

લાવોરે દુધનાં તરામરા રે સખી
જોસીનાં પગ ધોવારે
દરજીરાનો બેટો બોલાવીએરે
કમખા જોર લઇ આવો
ભરવારનો બેટો બોલાવ.એરે
બાકરા જોર લઇ આવો
આતશખેહરામ ભોગ ચરેરે
કરકને પોતીઆં અપાવીએ
મજીરને ટોપલા અપાવીએરે
રંગારાને કંદારા અપાવીએરે
વણુજારાને કોથરા અપાવીએરે
ગાંધીરાને પોતીઆં અપાવીએરે
ભરવારને કાંચવા અપાવીએરે
છાંચવારાને ગારાં અપાવીએરે.

જૂતાં ગીતની ઉપલી થોડીક લીટીઓ જૂના ગીત અને નવાં ગીતની વચ્ચેનાં તફાવતનો સંદર્ષ ખ્યાલ આપશે અને આ નવું ગીત કેટલું ઉત્તમ અને ધર્મભાવનાથી ભરેલું છે તે સહેલાઈથી જોઈ શકાશે. વળી આ ચોપડીમાં રજી કરવામાં આવેલા અભિપ્રાયો ઉપરથી પણ આ નવું ગીત કેટલું ઉપયોગી અને ભક્તિભાવ ઉત્પન્ન કરનારું છે તે જરથોસ્તી કામ જોઈ શકશે અને પોતાને ત્યાંનાં શુભ પ્રસંગોએ એ નવું ગીતજ પોતાને ત્યાં ગવડાવવાનો આગ્રહ રાખી કર્તાની, પ્રગટ કર્તાની અને છપાવી આપનાર સખી ગૃહસ્થની મહેનતને જશ આપશે એવી હમો આશા રાખીએ છીએ.

મીરઝાં સ્ટ્રીટ, ઉદ્ધવાડા, રોજ ૨૩, માહ ૯ સને ૧૩૧૩ ય. ઝ. તા. ૨૪-૫-૧૯૪૪.	} <div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> લી. સેવકો, હોરમસજી કાવશજી સીધવા, સોરાબજી માણેકજી મીરઝાં. </div>
--	--

ખુ લા સો (પહેલી આવૃત્તિનો.)

—•••••—

આપણાં જરથોસ્તીઓમાં નવજોત, નાવર, લગન, જેવા શુભ પ્રસંગોએ કેટલાંક ગીતો ગવાય છે. તેમાં ખાસ કરીને “આતશનું ગીત” ધાર્મિક વિચાર અને ભક્તિભાવથી ગવાય છે. તેજ રીતે આતશનું એક ગીત ઉદવાડામાં તેમજ ખીજ ગામોમાં પણ ગવાતું આવ્યું છે. પણ તે અસલની રૂઢી પ્રમાણે રચાયલું હોવાથી તેમજ પ્રસંગને અનુસરતું નહિં હોવાથી તે ગીતમાં કાંઈક ફેરફાર કરી તેમાં ધરિનશાહ આતશબહેરામ સાહેબ કે જે કેપ્તાને કુલ પારસી કામ પોતાનાં દીની શહેનશાહ તરીકેજ માની તેની ઉપર એતેકાદ ધરાવે છે તે કેપ્તાનો ઇતિહાસ સામેલ કરવાનો વિચાર ધણો લાંબો વખતથી અમોને આવ્યો હતો. એ બાબત કેટલાંક બાનુઓ સાથે વાત થતાં તેઓએ તે વિચારને સંમતી આપી આવાં એક નવાં ગીતની અગત્યતા બતાવી રચાવી આપવાની ફરમાશ કરી. તે ઉપરથી “ કિસ્સે-એ-સંગણુ,” “ પાક ધરિનશાહની તવારિખ ” વિગેરે પુસ્તકોને આધારે અમોએ શ્રી ધરિનશાહનો અહેવાલ લખી કાઢી એવું એક ગીત રચી આપવાનું કામ મુંબઈવાળા જાણીતા લેખક અને કવિ શેઠ શાવકશાહ દારબશાહ શરોફ ઉર્ફે “ ફીરોઝગર ”ને સોંપ્યું; અને તેનું પરિણામ તે આ નાનકડું ચોપાન્યું છે. આ ગીત રચવાનો વિચાર અમોએ સને ૧૯૨૯ માં કર્યો હતો; અને ત્યારથી એ બાબતનાં પ્રયાસો શરૂ કર્યા હતા પણ અનેક કારણોને લીધે ટીલ થતાં થતાં આખરે આ વર્ષે આ કામ પૂર્ણ થઈ જાહેરની રોશની જેવા પામે છે.

શેઠ શાવકશાહ દારબશાહ શરોફ (ફીરોઝગર) કે જેઓએ “ સુખ સરીતા,” “ રસ્તાખેજ,” “ મુસકીલ આસાન ” વિગેરે અનેક પુસ્તકો રચી એક કાબેલ કલમકસ અને કવિ તરીકે પ્રખ્યાતી મેળવી છે, તેઓએ શ્રી ધરિનશાહ તરફના ભક્તિભાવની લાગણીથી દોરવાઈ તદન બિનસ્વાર્થે જહેમત ઉઠાવી આ ગીત રચી આપ્યું છે, તે માટે આ તકે તેઓ સાહેબનો અતઃકરણુ-પૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

ઉદ્વાડાનાં વિદ્વાન દસ્તુરજી સાહેબ, દસ્તુર કમળોજી દસ્તુર પેસોતનજી મીરઝાને આ ચોપાન્યાંનો દિવાચો લખવાની અરજ કરતાં, તેઓ સાહેબે વિદ્વાતભરેલો દિવાચો લખી આપી અમારા કામને ઉત્તેજન આપ્યું છે, તે માટે એ માનવંત દસ્તુરજી સાહેબનો આભાર માનવાની અમો રજા લઈએ છીએ.

જામનગરની “મીરઝાં અગીઆરી”નાં પંચકી સાહેબનાં મહેરદાર બાઇ ધનબાઇજી રસ્તમજી ટેહમુલજી મીરઝાંએ આ ચોપાન્યું છપાવવાનો તમામ ખર્ચ પોતે આપવાની મહેરબાની કીધી છે, તે માટે એ બધાં બાનુનો આભાર માનીએ છીએ.

આ ગીત “આતશના ગીત” નાં રાગ ઉપર અને લગભગ તેજ હળ ઉપર રચવામાં આવ્યું છે; અને તે “આતશના ગીત” ની માફકજ ગાઇ શકાશે. ઉદ્વાડાનાં બે કેળવાયલાં બાનુઓ મીસ ખોરશેદ દારાબજી મીરઝાં અને મીસ ખોરશેદ શાપુરજી ભાડેલાએ “આતશના ગીત”નાં “ગાયન” તરીકેના પોતાના બહોળા અનુભવથી આ ગીત તપાસી તે માટે પોતાનો અભિપ્રાય લખી આપ્યો છે, તેમજ મીસ ખોરશેદ મીરઝાંએ આ ગીતના સંબંધમાં મોટી મહેનત લઈ કિમતી મદદ આપી છે. તે માટે એ બંને બાનુઓનો ઉપકાર માનીએ છીએ.

એરવદ ફરામરોઝ ફિરોઝ મીરઝાંએ આ ગીત છપાવવાને લગતી સઘળી મહેનત ઉપાડી લઈ આ ચોપાન્યું સુંદર છપાઈમાં છપાવી આપી અમને મદદ કીધી છે, તે માટે અમો તેમનાં પણ ઉપકારી છીએ.

છેવટે અમો આશા રાખીએ છીએ કે સર્વ જરયોસ્તીઓ પોતાને ત્યાંના શુભ પ્રસંગોએ આ શ્રી ધરાનશાહ આતશનું ગીત ગવડાવી “શ્રી ધરાનશાહ” નાં ભલા આશિષો મેળવશે તેનો આ અમારી અદના મહેનતનો સંપૂર્ણ બદલો મળેલો સમજીશું.

મીરઝાં સ્ટ્રીટ.	}	લી૦ સેવકો,
ઉદ્વાડા,		હોરમસજી કાવસજી સીધવાનીવતી
રોજ ૩ માહ ૩ સતે ૧૩૦૫ ય. ઝ.		દા. નરીમાન હોરમસજી સીધવા
તા૦ ૮-૧૧-૧૯૩૫.		સોરાબજી ભાણેકજી મીરઝાં.

અભિપ્રાયો.

“આતશનાં ગીત” નાં “ગાયણુ” તરીકેનાં હમારા લગભગ ૧૫ વર્ષના અનુભવને આધારે “શ્રી ઇરાનશાહ આતશનું ગીત” હમોએ આપું તપાસ્યું છે તે લગભગ બુના રાગ ઉપરજ રચાયલું માલમ પડ્યું છે; અને તે શ્રી ઇરાનશાહ આતશનાં ગીત તરીકે ગાઈ શકાય તેવું સરસ રીતે બનાવવામાં આવ્યું છે. એ ગીતની ભાષા બહુ સાદી અને સરલ છે અને એમાં સમાવેલી બાબદો બહુ હંચી, જાણવાજોગ અને મનન કરવા જોગ છે. શ્રી ઇરાનશાહનાં ઇતિહાસ અને સિક્ત માટે ખાસ રચાયલું હોવાથી જરથોસ્તી બાનુઓ તો એને આવકારથી વધાવી લેશે; અને શાદી રામસ્તીનાં ખુશખક્તી ભર્યા પ્રસંગોએ આ ગીતજ ગાવાનો રીવાજ ચાલુ કરી રચનાર અને રચાવનારાઓની મહેનતને જશ આપશે, એવી હમો આશા રાખીએ છીએ.

ખોરશેદ દારાબજી મીરઝાં,

ખોરશેદ શાપુરજી ભાઠેલા,

ઉદવાડાની સર જે. જે. સ્કુલની શિક્ષકાઓ.

ઇરાનશાહનાં પવિત્ર આતશની સેતાયશનું ભકિતભાવ ઉત્પન્ન કરનાર ગીત સુંદર સાદી એખારતમાં રચાવી માનવંત દસ્તુરજી કૈયોજી પાસે વિદ્તાભર્યો દિયાઓ લખાવી પ્રગટ કરાવવાની ભાઈજી હોરમસજી સીધવાએ તથા ભાઈજી સોરાબજી મીરઝાંએ જે સેવા બજાવી છે તે વખાણવા લાયક છે. એવાં ધણાં ધણાં કામ ઉપયોગી બલાં કામો કરવાથી દાદાર અહુરમઝદ તમો ભાઈઓને તંદરોસ્તી સાથની લાંબી જીંદગી બક્ષે. આમીન.

ભાણેકજી નસરવાનજી ધાલા.

મારો ઉદવાડાનાં વસવાટ દરમ્યાન આ આગમજ જે રીતે આતશનું ગીત માગ સમજવામાં આવ્યું છે, તેમાં ને આ નવાં રચેલાં ગીતમાં ધણોજ ફરક છે. આગલાં ગીતમાં આતશખેહરામ બંધાવનાર કરતાં તેનું બાંધકામ

કરનારા કારીગરોને યાદ કરી તેઓને કરવામાં આવતી નવાજેશ તથા પાક ધરાનશાહને અજરથોસ્તી માન્યતાઓ જેવી કે બકરાં મરધાનાં બેછો વિગેરે અર્પણ કરવાનું ગાવામાં આવતું હતું. આ નવું ગીત ખાસ “ધરાનશાહ”-નીજ સિદ્ધતમાં જોડવામાં આવ્યું છે, ને તેમાં “પાક ધરાનશાહ આતશ”ને લગતી તેમજ સંબંધિતો ઇતિહાસ વિગેરે વિગત દર્શાવવામાં આવી છે. તેથી આગલાં ગીતનું સ્વરૂપ ફેરવાઈ જાય છે. આ તવારિખ રૂપી ગાયણ અજરથોસ્તી જીગરમાં સદા યાદગાર રહી જશે, તેથી હું ઈચ્છું છું કે ખુદ ઉદવાડા ઉપરાંત ખીજ દેશાવરો ખાતેખી આ ગીતનો ફેલાવો થવા પામે.

ધનમાય જમશેદજી દસ્તુર જામારૂપઆશા
(આંકોલાવાલા.)



દિ બા ચો .



કુદરતની પેદાયશોનું અવલોકન કરી તેની સેતાયશ મારફતે કુદરતના કર્તાની પિછાણ કરવી એ જરથોસ્તી મઝહબનું એક મુખ્ય સિદ્ધાંત છે. સૂર્ય, ચંદ્ર, આતશ વિગેરે રોશની આપનારી પેદાયશો તેના પેદા કરનાર દાદાર અહુરમઝદની અપાર શક્તિ અને તે મહાજ્ઞાની સાહેબની આપણુ માણસ જાત ઉપરની અખુટ મહેરબાનીની યાદ આપણા જીવનમાં સદા જાળવી રાખે છે. ખુરશેદ સનમુખ ઉભા રહી ખુરશેદ ન્યાયેશ કરતાં અથવા આતશ સનમુખ ઉભા રહી આતશ ન્યાયેશ કરતાં કુદરતની આ મહાન પેદાયશોનાં આ દુનિયા ઉપરના ઉપરના ઉપયોગીપણા વિષે વધારે અને વધારે સુંદર ખ્યાલ આપણને મળે છે; અને તે મારફતે તેના પેદા કરનાર પાક દાદાર તરફનાં આપણા ભક્તિ-ભાવમાં આપણે વધારો કરી શકીએ છીએ. આ ઉપરાંત કુદરતનું અવલોકન અને બલી પેદાયશોની સેતાયશ મારફતે આપણે આપણી જીંદગી માટે ધણાક નવા પાઠો અને નીતિના ઉંચા સબકો શીખીએ છીએ, અને તેથીજ આતશ ન્યાયેશમાં કહેવામાં આવ્યું છે, કે—“ અહુરમઝદનો આતશ સધળાઓને નસીહત કરે છે.”^૧ વળી આજની સુધરેલી દુનિયાએ કમુલ રાખેલો, “ કુદરત ઉપરથી કુદરતના પેદા કરનાર ” ને ઓળખવાનો સિદ્ધાંત ગાથાના પવિત્ર લખાણોમાં બહુ સુંદર રીતે સમજાવવામાં આવ્યો છે.^૨

જરથોસ્તી ધર્મના આ સિદ્ધાંતના પરિણામે આતશ, સૂર્ય, ચંદ્ર, પાણી, ઓરવર વિગેરે કુદરતની ખુલદ પેદાયશોની સેતાયશને જરથોસ્તી મઝહબમાં અગત્યનું સ્થાન મળ્યું. એ સેતાયશોમાં પણ આતશની સેતાયશે જરથોસ્તી મઝહબ ઉપર બહુ ઉંડી અસર છાંધી. આપણા ધર્મ પુસ્તકોમાં અને આપણી ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં આતશને આપવામાં આવેલી અગત્ય તેના ખુલ્લો પુરાવો છે. એટલુંજ નહિ પણ આપણી દરેક ધરાની શહેનશાહતોમાં પણ આતશની સેતાયશ બહુ

૧ આતશ ન્યાયેશ ફ. ૭. ૨ ચજસ્ને હા. ૪૪, ફ. ૧, ૩, ૭; હા. ૫૦, ફ. ૧૦; હા. ૫૧, ફ. ૭.

અગત્યનો દરજ્જો ધરાવતી હતી એમ તવારિખ ઉપરથી માલમ પડે છે. ખુદ મહાન હખામત્યન શહેનશાહ પહેલા દારાયશની બહીસ્તુનની ખીલારોડી તખ્તીમાં “અત્રીયાદીય” મહીનાનું નામ આવે છે. આયણી બાબદમાં આ નામ આપણું ધ્યાન ખેંચે છે; અને એ ઉપરથી માલમ પડે છે, કે હખામત્યન જમાનાનાં કેલેન્ડરમાં પણ “આતશની આરાધના”ના મહીનો સમાયલો હતો. વળી ત્રીક લખનારાઓ જણાવે છે, કે મહાન શહેનશાહ સાધરસ ધી ગેટનું નામ “અઘદત્તીસ” અથવા “અઘદત્તીસ” પણ હતું. જે આ ખીના ખરી હોય તો આ નામો અવસ્તા “આતરે-દાત” આતશ સાથે સબંધ ધરાવનારાં નામ સાથે સરખાવી શકાય. પાર્થિવન જમાનાનાં સિક્કાઓ ઉપરનાં આતશનાં કુટો, તેમજ સાસાન્યન જમાનાનાં પહેલવી પુસ્તકો તે જમાનાઓમાં થતી આતશની સેનાયશનો પુરાવો આપે છે.

આજના સુધરેલા જમાનાની શોધખોળોએ આતશ, સુરજ વિગેરેમાં કેટલી અને કેવી શક્તિઓ સમાયલી છે, કુદરતના કારોબારમાં તેનો કેવો અગત્યનો હિસ્સો છે; અને માણસની જીંદગીની હરતીમાં તે કેવો મુખ્ય ભાગ ભજવે છે, તે શોધી કાઢ્યું છે. તેમજ સુરના કિરણો વડે અથવા આતશનાં બીજાં રૂપ વીજળીનાં પ્રવાહો વડે માણસ જાતના દુઃખ દરદો સાબત કરવાની શોધ આ જમાનામાં આગળ વધી છે, પરંતુ આવા કુદરતી ઉપાયો અવસ્તા જમાનામાં પણ જણાયલા હતા, એમ આપણા બધી રહેલાં અવસ્તા સાહિત્ય ઉપરથી માલમ પડે છે. ખુરશેદ ન્યાયેશમાં જણાવ્યા પ્રમાણે ખુરશેદના કિંગવાથી આ દુન્યાની પેદાયશોને પાકીજગી મળે છે; તેમજ દુન્યા ઉપરની ખરાબીઓ દુર થાય છે. વળી આતશ ન્યાયેશમાં બંદગી કરનાર આતશ તરફથી શારીરિક કૌવત, તંદસ્તી અને લાંબી જીંદગી માંગે છે. આ અલંકારીક લખાણો ઉપરથી આપણે વાંચખી રીતે અનુમાન કરી શક્યે કે અવસ્તા જમાનામાં આપણા પુખ્ત વડીલો પણ આતશ અને સુરના કિરણો વડે માણસ જાતનાં દુઃખ દરદો નાખુદ કરી તનદુરસ્તી આપવાના કુદરતી ઉપાયોથી માહિતગાર હતા. અલખત, આજનાં જેવાંજ સાધનો કે સગવડો તે જમાનામાં હતાં, એમ

૧ બહીસ્તુન, કોલમ ૧, ૧૮; ૩, ૩. ‘અત્રીયાદીય’ એટલે ‘આતશની આરાધના’ નો મહીનો.

આપણે કહી ચક્રીએ નહિ; પણ કુદરતની એ ઉમદા પેદાયશોમાં સમાયલા પ્રાદુરસ્તી આપનારા ગુણો વિષે તેઓ જાણકાર હતા, એમ કહેવું ખોટું નથી.

આ રીતે કુદરતના તરવો અને પેદાયશોની સેતાયશનો ખ્યાલ જરથોસ્તી-ઓને ધાર્મિક જીંદગી સાથે જોડાયો. તેમ તેઓની સંસારી જીંદગી સાથે પણ તે ખ્યાલે જગા લીધી; અને તેનો પુરાવો આપણામાં શુભ અવસરે ગવાતાં ગીતો છે. એ ગીતોમાં આતશ, સુરજ, ચંદ્ર વિગેરેની વખાણ ગાવામાં આવે છે. તેઓનાં ગુણોનું વર્ણન કવિની અલકારિક ભાષામાં કરવામાં આવે છે; અને તેથી એ ગીતો એક પ્રકારના આતશ, સુર્ય, ચંદ્રની સેતાયશના નામાઓ હોય—આતશ, ખોરશેદ, મહાખોખ્તારની ન્યાયેશ હોય—એમજ આપણને લાગે છે.

જેમ આતશની સેતાયશ જરથોસ્તી ધર્મમાં અગત્યની જગા લે છે. તેમ સંસારી જીંદગી સાથે જોડાયલાં આ ગીતોમાં પણ “આતશનું ગીત” વધુ અગત્યની જગા રોકે છે. માંગલિક પ્રસંગો એ ધાર્મિક ભક્તિભાવ ને યકીનથી તે ગવાય છે; અને તે ગાવા-ગવડાવવાનાં કાર્યને ધાર્મિક કામ તરીકેજ માનવામાં આવે છે.

આ ચોપાન્યું પ્રગટ કરનાર એરવદ સાહેબોએ આતશની સેતાયશનાં એવાજ ખ્યાલ અને હેતુથી “શ્રી ઇરાનશાહ” આતશનું આ ગીત જુના ગીતનીજ દબ ઉપર રચાવી બહાર પાડ્યું છે. શ્રી ઇરાનશાહનો દરજ્જો કેવો ખુલ્લું અને આલા છે. કુલ જરથોસ્તી કોમની એ નુરી કેપ્લા તરફની જ્વન-ફેશાની અને એતેકાદ કેટલો મજબુત છે, તે સર્વે હમદીનોને રોશન છે. એવા એક નુરી કેપ્લાની વધુ સેતાયશ પોતાને ત્યાંના શુભ અવસરે કરવાનું અને તેમ કરી એ પવિત્ર કેપ્લાનાં ભલા આશિષો મેળવવાનું આ સાંધણુ આવકાર-દાયકજ થઈ પડશે, એમાં કાંઈ શક નથી.

આ ગીતનાં રચનાર મીં શાવકશાહ દારબશાહ શરોફ ઉર્ફે “ફીરોઝગર” છે. તેઓ એક જાણીતા લેખક અને કવિ છે. એવણે આ ગીત રચવામાં બહુ મહેનત ઉઠાવેલી માલમ પડે છે. ગીતની શરૂઆતમાં દાદાર

અહુરમઝદ તથા અમેશાસ્પદેા અને યજુદેાની ખંડગી કરવામાં આવી છે. તે પછી પયગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્તનું દુકું જીવન ચરિત્ર આપવામાં આવ્યું છે, તે પછી ઇરાનની જુદી જુદી શહેનશાહતોનો દુકું ઇતેખાબ રજુ કરવામાં આવ્યો છે. ત્યાર બાદ આતશની સિફત ગાવામાં આવી છે, કે જેમાં આપણી આતશની ન્યાયેશમાંના ધણાક વિચારો સમાયલા માલમ પડે છે. તે પછી પારસીઓ હિંદમાં આવ્યા તેનું વૃતાંત, બદીરાણા સનમુખ રજુ થયલા સંસ્કૃત શ્લોકોનો ભાવાર્થ, સંજાણુમાં શ્રી ઇરાનશાહની સ્થાપણાં, સંજાણુની લડાઇ, બાહરેટ, વાંસદા અને નવસારીમાં વસવાટ કરી અંતે શ્રી ઇરાનશાહનું ઉદ્ધવાડામાં તખ્તનશીન થવું, ઉદ્ધવાડામાં શ્રી ઇરાનશાહ માટે બધાયલાં જુદાં જુદાં મકાનો, શ્રી ઇરાનશાહની જ્યુખીલી-વિગેરે સધળો ઇતિહાસ આપી છેવટે શ્રી ઇરાનશાહની સિફત ગાઇ તેનાં આશિષ માહવામાં આવ્યા છે. કર્તાએ આ ગીતમાં દરેક જનાવોની તારીખ અને સાલ પણ રજુ કર્યા હોતે, તો બહુ ઉપયોગી થઈ પડતે. દાખલા તરીકે પાના ૨૦ અને પાના ૨૪ ઉપર શ્રી ઇરાનશાહની સ્થાપણાંનો અને ઉદ્ધવાડામાં આવવાના રોજ, માહ, સાલ આપવામાં આવ્યાં છે તેવીજ રીતે શાહ યજુદેાની હાર સાથે સાંસાન્યન સલ્તનતનો અંત, પારસીઓની હિંદમાં આમદ, સંજાણુની લડાઇ, ઇરાનશાહને બાહરેટ વાંસદા અને નવસારી વિગેરે સ્થળોએ લઈ જવાની તારીખો અંત સાલ આપવાની જરૂર હતી. કારણ કે આવાં ગીતો સાથે જોડાયેલી ખાખતો હમેશાં સચવાઈ રહે છે; અને પેઢી દર પેઢી યાદગાર રહે છે. અલખત, એ તારીખો સંખંધી વિદ્વાનોમાં મતફેર છે; પરંતુ સામાન્ય રીતે વિદ્વાનો જે તારીખો સ્વીકારે છે, તે આપી હોતે તો આ ગીતનાં ઉપયોગીપણામાં વધારો થતે. વળી શ્રી ઇરાનશાહને ઇ. સ. ૧૭૩૩ થી ૧૭૩૬ સંધી નવસારીથી સુરત લઈ જવામાં આવ્યા હતા, તે ખીના પણ કર્તાએ દર્શાવી નથી. તેમજ ઇરાનની જુદી જુદી સલ્તનતોની વિગત આપવામાં આવી છે, તે કાંઈક વધુ વિસ્તારથી આપી હોતે તો વધુ ઉપયોગી થઈ પડતે. પયગમ્બર સાહેબ અશો જરથોસ્તનાં જીવન ચરિત્રમાં પાના ૮ ઉપર કર્તા જણાવે છે કે—

“જેણે ગુસ્તાસ્પને કુશતી પહેરાવી,
જેનું શરીર સુદરેહથી દીપાવ્યું.”

આ લીટીએ ઉપરથી કર્તા એમ દેખાડવા માંગે છે, કે અરો જરથોસ્તે સુદરેહ કુસ્તીનું પવિત્ર પહેરણુ દાખલ કર્યું; પણ કામર શીરદુશી શાહનામાં કહે છે, તેમ કુસ્તીનું પહેરણુ જરથોસ્તનાં જમાનાની બહુ આગમજ શાહ જમશેદ દાખલ કર્યું હતું. શીરદુશી જણાવે છે કે :—

તો કુશ્તી હુમીઅર મેયાનત બે બન્દ
તોરા હીચ નાયદ એ હીવાન ગઝન્દ
હરાન્ કસ કે કુશ્તી મેયાન્ બસ્તહ શુદ
બેહુશ્તી શુદા અઝ ગુનહ રસ્તહ શુદ

(સરોશ યઝદ શાહ જમશેદને કહે છે :—) “ તું તારી કમર ઉપર કુસ્તી બાંધ, જેથી તને દેવોથી કાંઈ પણ ઇન્જ નહિં પહોંચશે, જેઓએ કમરે કુસ્તી બાંધી તેઓ ગુનાહથી છુટી બહેસ્તી થયા.” આ ઉપરથી સ્પષ્ટ માલમ પડે છે, કે કુસ્તીનું પહેરણુ શાહ જમશેદના જમાનામાં ચાલુ થયું હતું.

આની કાર્મિક નજરચુકો બાદ કરતાં અવલથી આખેર સુધીના હેવાલ કર્તાએ સરળ અને રસીલી એબારતમાં રજુ કર્યો છે, અને તે એક પ્રકારનાં ધાર્મિક નામાનો—એક ધાર્મિક ગાયનનો ખ્યાલ આપે છે. મીઠા શીરોઝગરે લીધેલી મહેનત અને મેળવેલી સફળતા માટે તેઓને હું મુબારકબાદી આપું છું.

એરવદો હોરમસજ કાવસજ સીધવા અને સોરાબજ માણેકજ મીરઝાએ આ ગીત રચાવી અને પ્રગટ કરી જરથોસ્તની આલમની સેવા બજાવી છે, એમ કહેવામાં હું ધારું છું કે ખોટું કાંઈ નથી. એઓ માહેલા એરવદ હોરમસજ કાવસજ સીધવા માટે ખાસ નોંધ લેવાની જરૂર છે, કે તેઓ તખ્તીએતે અને આંખે તદન અશક્ત છે, એટલુંજ નહિં પણ બહુ ગરીબી સ્થિતિનાં છે; તેમ છતાં જાહેર કામ માટે આવો ઉત્સાહ રાખી તેઓએ જે જહેમત ઉઠાવી છે, તે માટે હું તેઓને ધન્યવાદ આપું છું. ખીજા પ્રગટ કરનાર એરવદ સોરાબજ માણેકજ મીરઝાનું નામ તો એક ઉત્સાહી અને ટોળાની અને ગામની સેવા

જાનવવાનો પરમાર્થ જુસ્સો ધરાવનાર જવાન તરીકે એટલું બધું જાણીતું છે, કે તેઓ વિશે વધુ સમ્મવાની મને જરૂર નથી. તેઓનાં અનેક કમોજ તેઓની લાયકાતની અને જાહેર જુસ્સાની પુરવારી છે.

આ રીતે કર્તા અને પ્રગટ કરનારાઓ મળી તથા અહસ્થોની ભેગી કાશોષનું આ પરિણામ આજે જરથોસ્તી કોમ સનમુખ રજુ કરવામાં આવ્યું છે. હું ધન્ય હું કે દરેક જરથોસ્તી કુટુંબમાં આ ગીત વાજખી જગા લાઇ જરથોસ્તી જીગરનાં આતશને વધારે અને વધારે રોશન બનાવે ! શ્રી ધરાનશાહ જેવા પવિત્ર કેળ્લાની સેતાયશનું આ ગીત છે, એટલે એ ગીત મારફતે શ્રી ધરાનશાહની સેતાયશ કરનાર અને કરાવનારને એ નુરેમંદ કેળ્લો પોતાનાં એખી આશિષોથી નવાજશેજ એમ કહેવાની કાંઈ ખાસ જરૂર નથી.

ઉદ્ઘાટન,
રોજ ૨૨, માહ ૨, } કહ્યોજી દસ્તુર પેશોતનજી મીરજાં.
સને ૧૩૦૫, ય. ઝ.



શ્રી ઇરાનશાહનું ગીત.



દાદારજની યાદ લઇ સખીઓ માંડીએ,
જેની આરાધના કરી ફતેહ ફીરોઝમંદી ચાહીએ
જેની બંદગી નિયમીત કરી આબાદી માગીએ
તે આલમના પાદશાહની સીફત ગાઇએ;
ચાલો સખી ઇરાનશાહ આતશ જઇએ—ટેક૦

જેણે આંખો બક્ષી જોવા દુનિઆનો મહેમાર,—ચાલો
જેણે કાનો આપ્યા છે સમજવા સર્વે સાર,—ચાલો
જેણે ઝખાન આપી નેક સખુન બોલવા કાજ,—ચાલો
જેણે હાથો બક્ષ્યા છે સખાવત કરવા કાજ.—ચાલો
જેણે પગો આપ્યા નેક રાહે દોરવવા કાજ—ચાલો
જેણે બુદ્ધિ બક્ષી નેક વિચારવા કાજ—ચાલો
જેણે હૈયાતી બક્ષી ઇન્સાનોની કસોટી કાજ—ચાલો
તેનાં ચરણમાં શિશ નમાવી બંદગી કરીએ.

હરેક કામ પ્રથમ તેની આરાધના કરીએ—ચાલો
હરગીઝ તેને દીલથી નહિ વીસરીએ—ચાલો

જેણે પેદા કર્યું આ ફરતું આસમાન—ચાલો
 જેણે પેદા કીધા સાત અમશાસ્પદો મહાન—ચાલો
 જેણે બનાવ્યું બહુશત ગરોથમાન—ચાલો
 જેણે યજ્ઞદો પેદા કરી આપ્યું સ્થાન—ચાલો
 જેણે ખોરશેદને આકાશ પર રોશન કીધો—ચાલો
 જેણે માહુખોખતારને માટો દરજ્જો દીધો—ચાલો
 જેણે સિતારાઓનો રચ્યો ભારી શણગાર—ચાલો
 જેણે હુવા પાણી પેદા કીધાં બેશુમાર—ચાલો
 જેણે આતશ જમીનની બક્ષેસ કીધી—ચાલો
 જેણે ધાતુ પથુ ને ઇન્શાનની ભેટો દીધી—ચાલો
 જેણે માટીમાંથી બનાવ્યો આકાર ઇન્સાન—ચાલો
 જેણે ખાકી પુતલાંને દીધી બોલવાની ઝબ્બાન—ચાલો
 જેણે બદ્યું ઇન્શાનોને ઉત્તમ જ્ઞાન—ચાલો
 તેની શક્તિના કરીએ આજે વખાણ
 દીલથી આરાધો તે રહેમી યજ્ઞદાન—ચાલો
 તેના પુત્ર ઇરાનશાહને સેજદો કરવા જઇએ,
 જેના ગીતો ગાઇ સખીઓ મુરાદ માગીએ—ચાલો
 ત્યાં જઇ સોના રૂપાની તોરણો બંધાવો,
 અગરની ખુશબો ત્યાં ફેલાવો—ચાલો
 અહુરમઝદના પુત્ર અરદીબહુશતને વધાવ્યે,
 ઝલકાટ ભર્યાં ખોરશેદ યજ્ઞદને વધાવો—ચાલો
 મુરાદ દેનાર માહુખોખતારને દીલથી વધાવ્યે,
 આજે શરોશ યજ્ઞદથી પનાહ માગીએ—ચાલો

બહેરામ યજ્ઞથી ફતેહ ફીરોઝી ચાહીએ,
 તેત્રીશ ફરેસ્તાઓની મદદ માગીએ—ચાલો૦
 હકત અમશાસ્પંદાની ચારી માગીએ
 આજે વંદીદાદ ધરાનશાહ હજુર બેસાડ્યે—ચાલો૦
 આજે નાવરીઓ ધરાનશાહને ચઢાવ્યે,
 માતીના ચોક આતશબહેરામ પુરાવ્યે—ચાલો૦
 આજે ધરાનશાહને કુલાઈ ચઢાવ્યે,
 નીરંગદીન હુમાયશત બી કરાવ્યે—ચાલો૦
 દસ્તુર દાવરથી મીજલસ શોભાવ્યે,
 સારી અનબુમનને બી ખોલાવ્યે—ચાલો૦
 આજે સધરાણાના સૈને સગન કરાવ્યે,
 દસ્તુરેને આશોદાદથી નવાજ્યે—ચાલો૦
 માબેદાને આશોદાદથી નવાજ્યે—ચાલો૦
 ગાયનોને આશોદાદથી નવાજ્યે—ચાલો૦
 આજે પાક આતશના આશિષ માગીએ—ચાલો૦
 ધર્મી મારા (*) ને ભલી દુવા ઇચ્છીએ,
 સોહવાસણ (*) ને સગન માગીએ—ચાલો૦
 જેણે આજે ધરાનશાહને ગીત ગવાડી યાદ કીધા,
 પાક આતશના આશિષો લીધા—ચાલો૦
 જેણે ધરને ઉંબર સગન કરાવ્યા,
 કુલોની તોરણા બંધાવી.....—ચાલો૦

* આ જગાએ ગીત ગવાડનાર કુટુંબનાં વડિલોનાં નામ લેવાં.

જેણે ધીના દીવા ઘેરે દીપાવ્યો,
ઘરના આતશને ખુશખોથી વધાવ્યો—ચાલો

માંડારે સખી દીનના પએગામ્બરનું દર્શાવ્યું,
જેનું નામ જરથોસ્ત સ્પીતમાન—ચાલો

દાદાર અહુરમઝદનો પએગામ્બર મહાન,
જેણે કીધી દુનિઆની મુશ્કીલ આશાન—ચાલો

જેણે અહુર સાથે સંબંધ જોડ્યો,
નાપાકીનો દાર બી તોડ્યો—ચાલો

જેનો જનમ બખ્તાવર ખોરદાદ સાલ,
જરથોસ્તી મહાઅનુ ખોલ્યું ફાલ—ચાલો

પૌરસરખ જેના પેદરનું નામ,
દોગદો જેની માદરનું નામ—ચાલો

જે ભલી માતાને ઘણે બાબમાં આગાહી,
જેની વાતો સારા શહેરમાં ફેલાઈ—ચાલો

નજીમીએ બાબનું અંતે ખોલ્યું ફાલ,
માતા તારે ત્યાં જનમશે પએગામ્બર બાલ—ચાલો

જે ઉજ્જડ દુનિઆને રોશન કરનારો,
સેતાનનો દાર તોડનારો—ચાલો

જે અનેક મોજેબ કરી બતાવનારો,
દોરાસરૂન પાદશાહનો અંત લાવનારો—ચાલો

જે જનમ લેતાને વાર હર્યો હતો,
શ્વાસ લેતાંજ સૈને મન વર્યો હતો—ચાલો

હવે દારાસરૂનનાં ગભરાતનો નહિ રહ્યો પાર,
 હજરત સાહેબને ઠાર કરવા કીધો વિચાર,
 ન તે કરી શક્યો તરવારનો બી ઉપયોગ,
 તેના હાથો આખેર થઇ ગયા ઝાંક—ચાલો
 અંતે આતશની ચેહમાં નાખ્યો પઝોગામ્બર,
 આતશથી હડી ગઇ ગરમીની અસર—ચાલો
 તેના જાનને થયું નહિ કંઈથી નુકસાન,
 કુલ કુદરત બી જરથોસ્ત પર હતી કુરબાન—ચાલો
 અંતે ગાયનાં ટોળાંમાં નાખવા કીધો વિચાર,
 ગાય માઝે બચાવ્યા બીજ વાર—ચાલો
 ઘોડા ને વરૂના ટોળાની લીધી તપાસ,
 તેમાંથી નહિ ફાવ્યો દારાસરૂન થયો ઉદાસ—ચાલો
 આજે અશો જરથોસ્તની સ્તુતિ દીલથી ગામ્બે,
 તેની દીનને હંમેશ વફાદાર રહીએ—ચાલો
 ઉમરે પુગતાં વીસની પઝોગામ્બર માદાન,
 ધરમ ઉપર જરથોસ્તે લગાડયું ધ્યાન—ચાલો
 પામી દરજ્જો ચઝદના દાદારથી,
 અહુરમઝદી પઝોગામ આર્યો ત્યારથી—ચાલો
 કરતો હતો પાદશાહ ગુસ્તાસપ ત્યારે રાજ,
 જેની દરબારે ગયો જરથોસ્ત દીન ફેલાવવા કાજ—ચાલો
 દીધો ઉપદેશ અહુરમઝદના ફરમાનનો,
 ખુદ્દો કીધો પરદા ખુદાના જ્ઞાનનો—ચાલો

એવું સમજી દરબારી પંડિતો ગલરાધ ગયા,
જરથોસ્ત સાહેબ વિરૂદ્ધ સર્વે થયા—ચાલો૦

શાહ ગુસ્તાસપને મલ્યો ખાખમાં ગંબી પએગામ,
જરથોસ્તી દીન કબુલ કર એ શાહ નેકનામ—ચાલો૦

સમજ્યું જેવું તે શાહે ખુદાઇ ફરમાન,
બોલાવ્યા દાનાવ દસ્તુર મહેરખાન—ચાલો૦

બેસાડ્યા તેમને પંડિતોની દરબાર,
જરથોસ્ત સાથે ચલાવી ખૂબ તકરાર—ચાલો૦

ફાવ્યા નહિ જ્યારે પંડિતો તકરાર,
મોકલ્યા દુશ્મનો પક્ષીદી ચીજ સાથ—ચાલો૦

પએગામ્બરને ઓળખાવ્યો એક જાદુગર,
કેદ કરાવ્યો શાહની પાસ કારણ વગર—ચાલો૦

એવામાં શાહનો અસ્પ પડ્યો ખિમાર,
ન કોઇ હકીમ કરી શક્યો તેનો ધસાજ—ચાલો૦

હુઝરત જરથોસ્તે મોકલ્યો કેદમાંથી પએગામ,
સાંભળ એ દોલાવર શાહ નેકનામ—ચાલો૦

કબુલ કર તું મારી ચાર સરત બેતકરાર,
કરું હું સાજો અસ્પ તુરત નામદાર—ચાલો૦

કીધી જાહેર તે બાદ શરતો ચાર,
ખૂશી દેખાડી શાહે કરવા સ્વિકાર—ચાલો૦

કબુલ કર મને અહુરમઝદનો પએગામ્બર
બેટા અસ્પદીયારને દીન ફેલાવવા હુકમ કર—ચાલો૦

કેતાયુનને દીન સ્વિકારવા તાકીદ કર,
 મારે મકાન પક્ષીદી ભરનારની તપાસ કર—ચાલો
 શાહુ શરતો પાળવા આર્યો પાક કોલ,
 હજરત જરથોસ્તે રાખ્યો અંતે બોલ—ચાલો
 ભણીને અહુનવરના પાક કલામ,
 કીધો શાહના રખશને સાજો તમામ—ચાલો
 આજે અશો જરથોસ્તની સ્તુતિ દીલથી ગામઝે,
 તેની દીનને હુમ્મેશ વફાદાર રહીએ—ચાલો
 જેણે બાજ ધજવાની ક્રિયા તનો મનથી કીધી,
 ધજાએલા શરાબની જામ ગુસ્તાસ્પને પીવડાવી દીધી—ચાલો
 રહ્યો શાહ તેની અસરથી વળુ દીન બેદામ,
 જોઈ આવ્યું અહેસ્ત તેનું રવાન—ચાલો
 પીવાડ્યું પેશુતનને ધજેલું દૂધ,
 બન્યો પેશુતન જેથી દુનિઆમાં મશહુર—ચાલો
 હકીમ જમાસ્પને પીવાડ્યું ધજેલું આબ,
 જેથી તેણે જાણી લીધું ભવિષ્યનું જ્ઞાન—ચાલો
 અસ્પંદીયારને દાડમની ચારણી કરાવી,
 તાંબા જેવી કાઠી તેની બનાવી—ચાલો
 ઓજાખાયો જેથી રોહીનતનને નામે પહેલવાન,
 દેખાડ્યો ચમત્કાર એ રીતે મહાન—ચાલો
 લાવ્યો હુતો આદર જુરજીન મહેર આતશ સાથમાં,
 કાઠી વિન બળતો રહેતો હાથમાં—ચાલો

ન તે અશેા આતશથી દાઝતા હાથ,
 હતો તે આતશમાં અદ્ભુત ચમત્કાર—ચાલો૦
 સાથે સરોવરનું ઝાડ લાવ્યાંતા પએગામ્બર,
 જેનાં દરેક પાંદડાંમાં લેખ હતો સુંદર—ચાલો૦
 પાદશાહ ગુસ્તાસ્પ જરથાસ્તી દીન કબુલ કરે,
 ખુલ્લાં દીલે મહાન દીનનો સ્વિકાર કરે—ચાલો૦
 લાવ્યા હતો તે એકવીસ પુસ્તકો મહાન,
 જેથી અવસ્તાનું મળ્યું સૌને જ્ઞાન—ચાલો૦
 એ રીતે દુનિઆમાં કીધી દીન આશકાર,
 ગુજર્યા જરથાસ્ત સીત્તાતેર વરસે ત્યાર—ચાલો૦
 ખોરશેદ રાજ ને દરેક માસ રહ્યો યાદગાર,
 જરથાસ્ત પએગામ્બર પહોંચ્યા બહેસ્ત દાર—ચાલો૦
 આજે અશેા જરથાસ્તની સ્તુતિ દીલથી ગામએ,
 તેની દીનને હંમેશા વફાદાર રહીએ—ચાલો૦
 જેણે ગુસ્તાસ્પને કુશ્તી પહેરાવી,
 જેનું શરીર સુદરેહથી દીપાવ્યું—ચાલો૦
 કરે જે પાક દીલે તે સાહેબની યાદ,
 હંમેશા તે જહાંનમાં રહેનારો સુખીને સાદ—ચાલો૦
 આજે થયાં તે બનાવને પાંચ હજાર સાલ,
 જરથાસ્તી કોમની લેતો રહ્યો છે સંભાળ—ચાલો૦
 અહુરમઝદનાં પુત્ર અશેા આતશને વધાવ્યે,
 તેની આરાધનામાં મશગુલ રહીએ—ચાલો૦

માંડોરે સખીઓ ધરાની શહેનશાહતનું જ્યાં,
 જે શહેનશાહતો થઇ વિખ્યાત કુલ જહાંન—ચાલો૦
 “ પેશદાદીયન ” વંશે ભોગવ્યું ઘણું રાજ,
 જમશેદ ને ફરેદુન જેવા પાદશાહો સરફરાઝ—ચાલો૦
 પેશદાદીયન પછી “ ક્યાનીઅન ” જોરેમંદ,
 નામ જેનું ધરાનમાં રહ્યું જુલંદ—ચાલો૦
 કાઉશ ને કેખશરૂ ને ગુસ્તાસ્પ નામદાર,
 થયા એ વંશમાં અનેક યાદગાર—ચાલો૦
 જરથોસ્તે ફેલાવી એ અમલમાં દીન,
 ફેલાવ્યું એકજ ખોદાનું ચકીન—ચાલો૦
 ક્યાનીયન ની પડતીના આવ્યો કાળા
 “ હુખામનીયન ” ની સ્થાપના થઇ તકાળ—ચાલો૦
 કુરુશ ને દારાયશ જેવા જેવા શાહો મહાન,
 ફતેહો મેળવી દુન્યાને દરમ્યાન—ચાલો૦
 નમાવ્યાં બેખીલોન, એશીરીયા, અરબસ્તાન,
 ખંડણી લીધી ઇજ્જત ને હિંદુસ્તાન—ચાલો૦
 ઇજ્જતના સિકંદરે કરી બુદમાર,
 ઉથલાવી નાખી એ શહેનશાહત—ચાલો૦
 પરસીપોલીશને લગાડીને આગ,
 દીની કેતાબખાનાં ક્યાં તારાજ—ચાલો૦
 વરસો પછી થઇ “ અર્શકાનીઅન ” જોરદાર,
 જેનાં શાહો મહેરદાદ વદખશ યાદગાર—ચાલો૦

વલ્લભશે બળવ્યું મહાન એક કામ,
 ધરાની સાહિત્યને સ્થાપ્યું એક ઠામ—ચાલો૦
 “અર્ધવાંન” ને હરાવી અર્ધશીરે બાબેકાન,
 સ્થાપી શહેનશાહત વતન ધરાન—ચાલો૦
 જે “સાસાનીઅન” શહેનશાહત નામે ઓળખાઇ,
 જેની કીર્તિ તો જહાનમાં અમર થઇ ગઇ—ચાલો૦
 અર્ધશીરનાં નેક અમલ દરમ્યાન,
 “તનસર” નામે દસ્તુરે નેક નામ—ચાલો૦
 અવસ્તાનાં દફતરને એકઠાં કરી,
 સજીવન કીધી પાક દીનને ફરી—ચાલો૦
 સાસાની શાહોનાં અમલ દરમ્યાન,
 અર્ધવીરાફ ને આદરબાદે મહાન—ચાલો૦
 ધલમ ને અશોધથી સેવા કીધી,
 જરથોસ્તી ચકીનની વૃદ્ધિ કીધી—ચાલો૦
 આદરબાદે તરબુમે કીધો તમામ,
 અવસ્તાના દફતરોનો પહેલવી ઝમાન—ચાલો૦
 શાહ હુતો ચઝઝદે તખતે ધરાન,
 દીન દુશ્મનોએ ધરાન છતી કીધું વેરાન—ચાલો૦
 જરથોસ્તીઆ ઉપર પાડી જુલમ,
 કબુલ કરાવ્યો તેઓને પોતાનો ધરમ—ચાલો૦
 ગાવો રે સખીઓ સિકત આતશની,
 દુન્યામાં જેની છે અમર્ગ રોશની—ચાલો૦

પાક આતશબહેરામના આતશને અમરગી ઇચ્છીએ,
 તેના ખોરેહને પ્રતાપમાં ઉમેરે કરીએ—ચાલો
 અશો આતશ તું મહેરબાની ઉતારજે—ચાલો
 અશો આતશ તું સુખ સંપત્તી આપજે—ચાલો
 અશો આતશ તું આબાદી ફેલાવજે—ચાલો
 અશો આતશ તું જીરોજી બક્ષજે—ચાલો
 અશો આતશ તું હયાતી લંબાવજે—ચાલો
 અશો આતશ તું મુશ્કીલ આશાન કરજે—ચાલો
 અશો આતશ તું ફતેહ ફીરોજી બક્ષજે—ચાલો
 અશો આતશ તું આફતથી બચાવજે—ચાલો
 અશો આતશ તું કોમનો રહેબર થજે—ચાલો
 અશો આતશ તું સૌનાં મન ચોકમાં રાખજે—ચાલો
 અશો આતશ તું નેક બુદ્ધિ આપજે—ચાલો
 અહુરમઝદનાં પુત્ર અશો આતશને દીલથી વધાવ્યે,
 તેની આરાધનામાં મશગુલ રહીએ—ચાલો
 પાક આતશ તું ને નમાજ હોજે—ચાલો
 તું એશમમાં લાયક થજે—ચાલો
 તું બોયમાં લાયક થજે—ચાલો
 તું સુખડને ગાંઠ લાયક થજે—ચાલો
 તું સૌને હિંમત આપનાર થજે—ચાલો
 તું કયામત સુધી બળતો રહેજે—ચાલો
 તું સૌનાં જીવોને દીપાવતો રહેજે—ચાલો
 તું જરથોસ્તી કોમ પર મહેરબાન થજે—ચાલો

માંડોરે બહેનો મુશીબતનું દૃષ્ટાંત,
 સંજોગોને લીધે છોડ્યું પારસીઓએ ધરાન—ચાલો
 બુલંદ ધર્મને કાળે છોડ્યું વહાલું વતન,
 દુઃખો ખમી લીધી ખૂબ જતન—ચાલો
 જ્યારે જરથોસ્તનાં ગુજરવાને થયાં હજારો સાલ—ચાલો
 યજ્ઞઝડ શહેરીયારની પાદશાહીનો આવ્યો કાલ—ચાલો
 બન્યું લે દીનથી ઉજ્જડ વહાલું ધરાન,
 નાશ ભાગમાં પડ્યા સૌ બચાવવા જન—ચાલો
 પવિત્ર ધર્મને લઇ કોહીસ્તાન આશરો લીધો,
 સૌ વરસનો પટો ત્યાં પૂરો કીધો—ચાલો
 આફતમાંથી દીન ધરમને સાચવી રાખ્યો,
 પવિત્ર આલાતને પવિત્રતાથી રાખ્યો—ચાલો
 કોહીસ્તાનથી નીકળ્યા સૌ હોરમઝદ શહેર,
 રહ્યા ત્યાં પંદર સાલ માંડીને ઘેર—ચાલો
 સૌએ બંદગી કરી માગી મુરાદ,
 અએ અહુરા તું લેજે અમારી દાદ—ચાલો
 ઉપડ્યા ત્યાંથી સૌ હિંદુસ્તાન,
 ન કોઇ રહ્યા શું બુદ્ધા શું જવાન—ચાલો
 ક્રીસ્તી પાણીની પીંચે થઇ સવાર,
 સૌ નાવ હંકારી ઉતર્યા દીવને કિનાર—ચાલો
 ગુજર્યાં ત્યાં પુરાં ઓગણીસ સાલ,
 માફક નહિ આવ્યાથી ત્યાંથી ઉપડ્યા લઇ સંભાળ—ચાલો

દીવ બંદરેથી દરિયા માર્ગે ઉપડતાં વાર,
વેઠી જરથોસ્તીઓએ મુશીબત અપાર—ચાલો

નડ્યું તેઓને માર્ગમાં મોટું તોફાન,
જણાયો સૌને આફતમાં જન—ચાલો

તુરત કુસ્તી કરી કુદરતને આર્યો કોલ,
બનાવશું આતશ બહેરામ રાખીને બોલ—ચાલો

ઉતરશું જો સહિસલામત કીનાર,
અમારી લાજ તારે હાથ પરવરદીગાર—ચાલો

દાદારે બંદગી હુમદીનોની મુણી,
દાદાર હોરમજદે બંદગી કબુલ કરી—ચાલો

હુમદીનોએ કુસ્તી ત્યાં પાક દીલે કીધી,
દાદારે તેમની મુરાદ બક્ષી દીધી—ચાલો

કીસ્તી સલામત આવી ઉભી સંજન,
જરથોસ્તીઓ પર થયો દાદાર મહેરબાન—ચાલો

માંડો રે બહેનો સંજનનું દ્રષ્ટાંત,
હુમદીનોએ જ્યાં આવી કીધું મુકામ—ચાલો

રાણા તે દશનો હતો બહાદુર જવા,
બદવરાણા હતું જેનું મુખારક નામ—ચાલો

અક્કલમંદ ને હતો તે ઇમાનદાર,
રૈયત હતી તેની વફાદાર—ચાલો

ઇન્સાફને તે તો હરદમ પુજતો હતો,
ને કો ની કદર જુજતો હતો—ચાલો

તારીફ રાજાજીની લોકાથી સમજી જ્યાર,
દસ્તુર નેરીઓસંગ નજરાજી લઇ પડ્યા બહાર—ચાલો

જઇને તેના ચરણમાં નમાવ્યું શીશ અપાર,
દુઆ દીધી સંજણ નરેશને લાખો હજાર—ચાલો

માગીને જગા રહેઠાણને કાજ,
ઓ રાજા તું ધરજે અમારી દાઝ—ચાલો

તારી રહેમદીલી રાજા તું લંબાવજે,
જરથોસ્તીઓને સંજણમાં વસાવજે—ચાલો

આ ફત માં તારી પડખે રહી શું,
કામ પડતાં તુજ કાજ લડી શું—ચાલો

રાજાજીએ દસ્તુરજીના સુવચન સમજી લીધાં,
જવાબમાં ધીરજનાં સખુન કહ્યાં—ચાલો

બદલરાજા જરથોસ્તીઓને જોઇ દીલમાં ડરો,
દસ્તુરજીના બોલવા પર ખૂબ વિચાર કર્યો—ચાલો

પોશાક પાડપીના જોઇ રાજાજી બીધા,
દસ્તુરજીને કાંઇક સવાલો કીધા—ચાલો

આતુરતાથી પૂછ્યો પહેરવેશનો ભેદ,
કરો ખુલાસો કે દીલનો દૂર થાય ખેદ—ચાલો

દીન ધરમની ખૂબી કહી સંભળાવો,
તલેસમાત દોનના કરી બતાવો—ચાલો

સીદ્ધ કરી આપો લાયકાત તમારી,
ખાતરી થાય પૂરેપૂરી અમારી—ચાલો

જગા આપવાને કોલથી બંધાવું છું,
સંજનમાં તમને જોઇ હરખાઉં છું—ચાલો

છોડા લાખા પરદેશી જરથોસ્તીઓ—ચાલો

શીખો અમારી બોલી જરથોસ્તીઓ—ચાલો

હથિઆર કમ્ભરેથી ઉતારજો જરથોસ્તીઓ—ચાલો

સ્રીઓનો પોશાક બદલાવજો જરથોસ્તીઓ—ચાલો

લગન હિંદી રિવાજે કરજો જરથોસ્તીઓ—ચાલો

આશીરવાદ સાંજે છંટાવજો જરથોસ્તીઓ—ચાલો

દસ્તુરજીએ રાણાજીના વિચાર જોઇ લીધા,
આ શિ શો ત નો મ ન થી દી ધા—ચાલો

દીનની બુલંદીનું રાણાને આશ્ચું બ્યાન,
કહી સંભળાવ્યું મુશિબતનું દ્રષ્ટાંત—ચાલો

ગીરદેશીના માયા અમે અહીં આંવ્યા,
પ વિ ત્ર ધ મ ને સા થે લા વ્યા—ચાલો

બુ રા ઓ એ કી ધા અ મ ને લા ચા ર,
ઘરાની રૈયત થઇ પાયમાલ ખુઆર—ચાલો

લૂંટાયા છીએ દુશ્મનોના હાથ પર,
કરજો રહેમ રાણા તું અમારી ઉપર—ચાલો

શાહ જમશીદથી ઓળખાય ઓલાદ અમારી,
દીન સૌથી ઓછ અંકાય અમારી—ચાલો

બંદગી બહુ બળવાન ગણાય અમારી,
પવિત્રાઇ જગે જગ પંકાય અમારી—ચાલો

ભકિત પાક દાદારની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત પાક આતશની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત પાક ખોરશેદની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત પાક માહબોખ્તારની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત પાક શરોખની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત પાક બહેરામની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત ગાય ગોસ્પંદની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 ભકિત આંવાં અરદવીસુરની ઉંચ અમારી—ચાલો
 કુસ્તી બોતેર તારની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 નીતિને અશોધ બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 મનશની, ગવશની, કુનશની બહુ ઉંચ અમારી—ચાલો
 નીઆએશતુ મંત્ર બળવાન અમારૂં
 ઉત્તમ ક્રિયા કામ અમારૂં—ચાલો
 આરાધે ત્રણ ગેહમાં પાર્ષીઓ ખોરશેદને—ચાલો
 આરાધે પાંચે ગેહમાં પાર્ષીઓ આતશને—ચાલો
 આરાધે પાંચે ગેહમાં પાર્ષીઓ પવનને—ચાલો
 આરાધે પાંચે ગેહમાં પાર્ષીઓ પૃથ્વીને—ચાલો
 આરાધે પાંચે ગેહમાં પાર્ષીઓ આકાશને—ચાલો
 આરાધે પાંચે ગેહમાં પાર્ષીઓ ઓરવરને—ચાલો
 માને છે પાર્ષીઓ બહેસ્તની દુનિઆમાં—ચાલો
 માને છે પારસીઓ દોજખની દુનિઆમાં—ચાલો
 માને છે પારસીઓ હુમેશગાનની દુનિઆમાં—ચાલો

આરાધે નીરાકાર હોરમઝદને તેઓ માનથી,
ધીરાશુવીરાબહુબળિયા પારસીઓ આવ્યાધરાનથી—ચાલો૦

સુગંધી પદાર્થોને શૂલો ક્રિયામાં લેતા,
ધરમને ખાતર તેઓ દુશ્મનો સાથે લડતા—ચાલો૦

અંગને પવિત્ર વસ્ત્રોથી શોભાવતા,
અખતર સમ પોશાકો અંગે ધરતા—ચાલો૦

કુશ્તી ચોકખાં ઊનની કમરે વીંટાળતા,
છેડા તેના સાપના મુખને મળતા આવતા—ચાલો૦

ગાંડ તેના અંતરે જોવામાં કાળજી રાખતા,
જે કપડાના ઢુકડાની પાઘડી બાંધતા—ચાલો૦

આરાધે નીરાકાર હોરમઝદને તેઓ માનથી,
ધીરાશુવીરાબહુબળિયા પારસીઓ આવ્યાધરાનથી—ચાલો૦

જેઓ ઘરે સારાં ભોજનો કરાવતા,
કુવા ને વાવડીએ શૂલોની વાડી ભરાવતા—ચાલો૦

જેઓ શૂલોની તોરણોથી બરસાગો શોભાવતા,
કપડાંથી ગરીબોનાં અંગ ઢાંકતા—ચાલો૦

જેઓ પૈસાથી ગરીબ હુમદીનોનાં દુઃખ ટાળતા,
હુમદીનોને જનોજગરથી ચાહતા—ચાલો૦

જેઓ જ્ઞાન અને અજ્ઞાનને અંતરથી પીછાણતા,
ધર્મી અધર્મીને યોગ્યતા—ચાલો૦

જેઓ ઉભસને અધિકાર વચ્ચેના ભેદ સમજતા,
કિર્તિને અપજશને પીછાણતા—ચાલો૦

જેઓ અશોધનો ઇલમ ભારી માનતા,
લાયકની લાયક ખીદમત કરતા—ચાલો

આરાધે નીરાકાર હોરમઝદને તેઓ માનથી,
ધીરા શુવીરા બહુ બળિયા પારસીઓ આવ્યા ઇરાનથી—ચાલો

જેઓ ઝા નીરંગ હંમેશ હાથ મોઢે ધરતા,
પાક નીરંગથી તનમન ચોકખું કરતા—ચાલો

જેઓ મુખ પે પાક નીરંગ નાહુન વેળાએ લેતા,
ઠામે ઠામ અશોધનો ખ્યાલ કરતા—ચાલો

જેઓ કુસ્તી કમરે હંમેશાં વીંટાળતા,
હરગીઝ કુસ્તી કરવા નહિ વીસરતા—ચાલો

જેઓ બંદગી એક ચીતે સાથે મળીને કરતા,
નેહીને અશોધ પર કુરબાન થતા—ચાલો

જેઓ મંત્રભરી બંદગી મુખે ધરતા,
અગર મુખડની મુગંધ આતશ પર ધરતા—ચાલો

જેઓ પાંચે ગેહમાં આતશની બાય દેતા,
આતશ પાદશાહને હંમેશ રોશન રાખતા—ચાલો

જેઓ સંસારને હંમેશ મુખમય બનાવતા,
સ્ત્રીઓની સાથે નીતિથી વરતતા—ચાલો

આરાધે નિરાધાર હોરમઝદને તેઓ માનથી,
ધીરા શુવીરા બહુ બળિયા પારસીઓ આવ્યા ઇરાનથી—ચાલો

સ્ત્રીઓ જેઓની સદ્ગુણ સોના પેરે શાલાવતી—ચાલો

સ્ત્રીઓ જેઓની માસીક માંદગી હંમેશ સંભાળતી—ચાલો

સ્ત્રીઓ જેઓની કુદરતના કાયદાને માન આપતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની મજબુત બાંધો ધરાવતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની ઘણી વહુલાંને જીરોજી માગતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની ખુશાલ ચહેરો રાખતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની મંગલ ગીતો ગાતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની લગન મંડપ શોભાવતી—ચાલો
 સ્ત્રીઓ જેઓની અંતરથી ચોકખાઇ પાળતી—ચાલો

આરાધે નીરાકાર હોરમજદને તેઓ માનથી,
 ધીરા શુવીરા બહુ બળીયા પારસીઓ આવ્યા ધરાનથી—ચાલો
 જેઓ શાદીની ગંભીર ક્રિયામાં માનતા—ચાલો
 કુંવારી અવસ્થાને ધીકારતા—ચાલો
 જેઓ સૌભાગ્યવંત સ્ત્રીઓને માન આપતા,
 દીનની તરીકે તો જાલવતા—ચાલો

જેઓ તનમન હંમેશાં નીર્મળ રાખતા,
 મહાઓખતારને ખોરશેદની બંદગી કરતા—ચાલો
 જેઓ આતશને પૃથ્વીને પાણીને આરાધતા,
 ગોવાદ વજદની બંદગી જેઓ કરતા—ચાલો

જેઓ ન્યામત વેળાએ પાક મંત્ર મુખે ધરતા,
 જેઓ બંદગી વેળાએ પાક મંત્ર મુખે ધરતા,
 દીનના સર્વે કરમાનોને પાળતા—ચાલો

જેઓ અવસ્તાને સદા શ્રેષ્ઠ ગણતા,
 પવિત્ર સુદરેહથી શરીર ઢાંકતા—ચાલો

જેઓ મુરાદ દેનાર થશે હંમેશ ભણતા,
પા પ ની તો જે શ બં દ ગી થી કર તા—ચાલો

જેઓ જરથોસ્તના શિક્ષણને માન આપતા,
દી ન ની ખૂ બી ઓ પી છાણુ તા—ચાલો

જેઓ મરણુ ક્રિયાઓ ગંભીરાઇથી પાળતા,
બ હે સ્ત નો માર્ગ હં મે શ શોધ તા—ચાલો

આરાધે નીરાકાર હોરમઝદને તેઓ માનથી,
ધીરા શુવીરા બહુ બળિયા પારસીઓ આઠ્યા ધરાનથી—ચાલો

રાણાજીએ દસ્તુરજીના શ્લોકો સાંભળ્યા જ્યાર.
ખુ શા લી દે ખા ડી ત્યાં અ પા ર—ચાલો

નવાજેશ દસ્તુરજી ઉપર મોટી કીધી,
પ ર દે શી ઓ ને મ દ દ ધણી દી ધી—ચાલો

રહ્યા પારસીઓ આરામથી શહેર સંજન,
ભૂદયા નથી આજસુધી રાણાનું અહેસાન—ચાલો

આપ્યો હતો જે કોલ મારગ દરમ્યાન,
પૂરો કીધો રહીને પાંચ સાલ સંજન—ચાલો

દસ્તુર નૈરીઓસંગ ધવલે અનજુમન એકઠી કીધી,
આપેલા કોલની વીગત સમજાવી દીધી—ચાલો

અરજ કીધી કે ચાલો હમદની તમામ,
તૈયાર કરવા પાક આતશ બહેરામ—ચાલો

સર્વેની ખૂશીનો જણાયો નહિ પાર,
સંજનનો રાજ ખૂશી થયો જણીને સાર—ચાલો

રાણાએ હુમદીનાને મદદ આપવા કીધો વિચાર,
 અધિકારીઓને હુકમ આપ્યો ત્યાર—ચાલો૦
 માગી દસ્તુરજીએ ત્રણ ફરસંગ જમીન,
 અરજ કીધી ન ત્યાં જોઇએ રહેતો જુદીન—ચાલો૦
 આતશ પાદશાહનું તખ્ત જ્યાં ગોઠવાય,
 પરકોમી ઓળાથી પવિત્રાઇ નહિ જળવાય—ચાલો૦
 રજપુત રાજાએ માગણી કબુલ કરી,
 ગોઠવણ પાર ઉતારવા ઉલટ ધરી—ચાલો૦
 વસાવ્યા ત્યાં પાક ભૂમી પાસે બહેદીના,
 હુથાવ્યા ત્યાંથી દૂર સર્વે પરકોમીઓ—ચાલો૦
 દસ્તુર દાવરોએ તે જગાની પાસખાની કીધી,
 યજ્ઞશની સાથે ઘટતી ક્રિયાઓ કીધી—ચાલો૦
 જોઇતા પાક આતશો એકઠા કીધા,
 પવિત્ર ક્રિયાઓ સાથે સર્વેને મેળવી લીધા—ચાલો૦
 શુભ દિવસ જોઇને માચી ગોઠવી પહાડ પર,
 બંદગીએ બળ દેખાડયું મદદ આવ્યો દાદગર—ચાલો૦
 આદાશમાંથી મેળવ્યો વિજલીનો આતશ અંત,
 પંદર આતશ સાથે ગોઠવવા લીધી અંત—ચાલો૦
 બંધાવ્યું તે કાજે ખાસ મોટું મકાન,
 પવિત્ર કીધું ક્રિયાઓથી તેને તમામ—ચાલો૦
 પસંદ કીધો એક શુભ દિવસનો પ્રસંગ,
 આતશ બહેરામને પધરાવ્યા લઇ ઉમંગ—ચાલો૦

યજ્ઞદેવરદ્વી નેવુ'નો તે હતો આદર માસ,
 આદર રોજ બી પસંદ કીધો ખાસ—ચાલો
 ખુશાલી તે દીન રેલાઇ સંજનમાં,
 સર્વેએ ભાગ લીધો શુભ હિંગામમાં—ચાલો
 જળવવા ધરાની શાહોની યાદ તમામ,
 આતશ બહેરામને આપ્યું “ધરાનશાહ” તું નામ—ચાલો
 ગુજારી એ રીતે અનેક સાલો સંજનમાં,
 વિખરાવા લાગ્યા સૌ આસપાસના ગામમાં—ચાલો
 કેટલાકો જઇ વસ્યા નવસારી મુકામ,
 કેટલાકે કીધું વાંકાનેરમાં રહેઠાણ—ચાલો
 કેટલાકોએ કીધી વરીઆવ ભણી કુચ,
 ઘણાકો જઈ વસ્યા શહેર ભરૂચ—ચાલો
 હતા શહેરે સંજણમાં ભલા મોખેદા આકેલ,
 જેમાં હતો દસ્તુર એક નેકને કાબેલ—ચાલો
 ખુબીવંત ખુશમસ્તને નામે ઝાળખાતો જે,
 હતો તેનો બેટો નામે ખુજસ્તે—ચાલો
 બાજ બરસમમાં હતી તેઓની નેક મુરાદ,
 યજ્ઞરને કરીને થતા હુંમેશા શાદ—ચાલો
 હતા તેઓ ક્રિયાના કામમાં જાણકાર,
 ઉરવીશગાહમાં રહી ગઇ જેમની યાદ—ચાલો
 વરસો પર વરસ વીતી ગયાં,
 સાતસો સાલ હિંદમાં વહી ગયાં—ચાલો

અહીંજ આવી ગઇ જહોજલાલીની અજલ,
સરજત થઇ દુશ્મન આય પળ—ચાલો૦

જમાનાએ કંઠક વરસે ચલાવ્યો પોતાનો દાર,
ગુજરાત મુશીબતોમાં કંઠક પહોર—ચાલો૦

ગુજરાતના પાદશાહને પડી રાણાની ખબર,
અકળાયો દીલથી તે બની બેસખર—ચાલો૦

એકાએક ફોજ લઇ ચઢી આવ્યો સંજન પર,
રાજા સંજનનો ગભરાયો ખોધ સખર—ચાલો૦

માગી પારસીઓની તેણે ત્યારે મદદ,
જરથોસ્તીઓએ રાજને બચાવવા કીધો કસદ—ચાલો૦

તેના વડવાએ આપેલા સોગંદની આપી યાદ,
હથિયાર વિના અમારી મહેનત છે બરબાદ—ચાલો૦

રાજને પોતાની હાલતનું આવ્યું ભાન,
જણાયો આફતમાં પોતાનો જાન—ચાલો૦

તરતજ વડવાના સોગંદ બેચી લીધા,
હથિયારો બાંધવાને હુકમ આપી દીધા—ચાલો૦

એકઠા થયા તરતજ જરથોસ્તી શુરવીરો,
પારસી બહાદુરો સાથે દાનાવ દસ્તુરો—ચાલો૦

દરિઆવ દીલની બાનુઓએ આપી ઝટ સાથ,
ખડા ઉભા બહાદુરીથી હિંદી લશ્કર સંઘાત—ચાલો૦

બાનુઓએ સજ્યો મરદો વેશ,
ડર્યા નહિ દુશ્મનો જોઇ તેઓ તો લેશ—ચાલો૦

હોતો તેઓના એક બહાદુર જરથોસ્તી સરદાર,
 શુરવીર અરદેશર નામે હોતો નામદાર—ચાલો
 લડ્યા તેઓ કેટલાક દિવસ સુધી લડાઇ,
 હાર પામ્યા દુશ્મનો સૌ કરીને વડાઇ—ચાલો
 બાનુઓએ તેઓના નીચાં પાડ્યાં સર,
 મદદે આવ્યો કુલ જહાંનનો પરવર—ચાલો
 હાર્યા પારસીઓને હાથ દુશ્મનો જ્યાર,
 હલ્લો લઇ જવાને થયા બીજવાર તૈયાર—ચાલો
 પારસીઓની બાજુ આખર ધૂળમાં ગઇ,
 દુશ્મનોની જીત આ વખતે થઇ—ચાલો
 હરાવ્યું તેઓએ રાજનું લશ્કર,
 ઉડાવ્યાં પારસીઓનાં કીમતી સર—ચાલો
 કબજે કર્યું તેઓએ અંતે સંજાન,
 “બહારોટ” પર પારસીઓએ કીધો મુકામ—ચાલો
 પાક આતશ બહેરામને ત્યાં પધરાવ્યા,
 જીવની માફક બાર સાલ ત્યાં સાચવ્યા—ચાલો
 જ્યાંથી તેઓ આતશને લઇ વાસદા ગયા,
 અશો આતશને લઇ ત્યાં સૌ રહ્યા—ચાલો
 હોતો તે વખતે એક બહેદીન નામદાર,
 ગરીબોના ખેરઆહ ને મદદગાર—ચાલો
 ગરીબોને સુદરેહ કુશતી આપી લેતો પુન,
 દીન માટે રજેરગમાં હુડું ઝલુન—ચાલો

ચાંગા બીન આશા હવું જેનું નેક નામ,
ભલાઈ લયો હતાં જેનાં નેક કામ—ચાલો

હવું તેનું દીન ઉપર ભારી યકીન,
વાસદા ગયા તેઓ આદર માસના આદર રોજ દીન—ચાલો

સેજદા કરી પાક આતશને પાછા તેઓ ફર્યા,
પોતાની ધારણા પાર પાડવા નહિ ડર્યા—ચાલો

થોડાક માસ બાદ તેમણે અનજુમન એકઠી કીધી,
ધરાનશાહને નવસારી લઈ જવાની ગાઠવણ કીધી—ચાલો

સર્વે તેમના વિચારોથી ખૂશી થયા,
હ સ્તે મુ ખે સૌ ઘ રે ગ યા—ચાલો

હતા ત્રણ નેક દસ્તુરો નામદાર,
ધરાનશાહની સેવા કરવા સદા તૈયાર—ચાલો

હતા તેઓમાં એક બુઝેર્ગ નાગન રામ,
બીજનું હતું ખુરશેદ ક્યારદીન નામ—ચાલો

ત્રીજને સૌ આળખતાં કહી જાનીઆન,
તેઓ લાવ્યા ધરાનશાહને નવસારી ગામ—ચાલો

જ્યાં ગુજર્યા આબાદીમાં ત્રણસો એક સાલ,
કુસંધે તોડી અંતે સંપની જલ—ચાલો

પડ્યો સંજના અંતે બગર વચ્ચે મોટો મતદેર,
ક જી આ ની વા ત ફે લા ધ ચા મે ર—ચાલો

સરકારે બંને પક્ષની તકરાર સમજી લીધી,
સંજણાઓને વલસાડ જવાની સલાહ દીધી—ચાલો

અતિ નાશીપાસ દિલે નવસારીને કીધી સલામ,
 ધરાનશાહને લઇ સંજાણાઓએ વલસાડમાં કીધો મુકામ—ચાલો
 સરદારી તેઓની લીધી એ દસ્તુરોએ,
 લીખા દસ્તુર રસ્તમ ને રસ્તમ દસ્તુર શહેરીઆરે—ચાલો
 મુકામ કરતાં વલસાડમાં જણાયો વખાલમાં જાન,
 દુરમનોથી પુગશે ધરાનશાહને તુકશાન—ચાલો
 ધાસ્તી એવી કરી વલસાડથી પડ્યા બહાર,
 નદી ઓળંગતા પાણી જણાયા ચિકાર—ચાલો
 કુશ્તી કરી સૌએ બહેરામ યજ્ઞની માગી મદદ,
 હટી ગયાં તરત નદીના પાણી આપી હૃદ—ચાલો
 સંજાણાઓની ખુશાલી જણાઇ એ કીનાર,
 ધરાનશાહને લઇ ઉતર્યા પેલે પાર—ચાલો
 રહી ગયું તે નદીનું નામ “પાર” નદી,
 વિસરાયું નથી જો કે વીતી કાંઇક સદી—ચાલો
 ધરાનશાહને લઇ આવ્યા ઉદપુર ગામ,
 સંજાણાઓએ કીધો ઉદવાડા મુકામ—ચાલો
 હુતો તે અગીઆરસો અગીઆરનો ફરવરદીન માસ,
 ધરાનશાહને ઉદવાડે લાવ્યા એ દીન ખાસ—ચાલો
 ખેરદાદ રોજ તે માસનો રહી ગયો યાદગાર,
 મદદે આવ્યો સંજાણાઓની પરવર દીગાર—ચાલો
 છે નવ કુટુંબો સંજાણાઓના,
 દસ્તુર, મીરઝાં ને અધ્યાપ્તનાં—ચાલો

ઉનવાલાને લાધાને કદીલા, લાધજના,
પરેલ ને સીધવા છે મુખારક નામ જેનાં—ચાલો

જેઓ કરે છે ધરાનશાહની યજીનદારીથી ખીદમત,
જેઓ ઉપર છે કુલ જરથોસ્તીઓનું યજીનને માન—ચાલો

(રાગ બલ્લવો.)

ચાલો રે વહુ દીકરીઓ આતશ જઘએ,
ચાલો રે લાલી બહેનો આતશ જઘએ,
ચાલો રે દસ્તુર લોકો આતશ જઘએ,
ચાલો રે મોખેદ લોકો આતશ જઘએ,
ચાલો રે બહેલીન લોકો આતશ જઘએ,

ચંદ્રો કાળ સુધી પ્રકાશજો ધરાનશાહ,
અમારી આશા પૂરી કરજો ધરાનશાહ—ચાલો
જરથોસ્તી કોમની સંભાળ લેજો ધરાનશાહ—ચાલો
અમારી મુશ્કેલી આશાન કરજો ધરાનશાહ—ચાલો

આ વ શુ' હં મે શ મુ ખ ડ ચ ઢા વ વા,
કુ લો ની થાળ લ ધ - વ ધા વ વા—ચાલો

આવશુ' સેતાયસ તમારી પુર યજીનથી કરવા,
તમારા શેઝદામાં શર અમારાં કુકાવવા—ચાલો

એ રીતે લાવ્યા સંજાણાઓ ધરાનશાહને ઉદવાડા ગામ,
રાજા હતો બલો દુરજેસીંગ જેનું નામ—ચાલો

દીધી તેણે સંજાણાઓની અંતે દાદ,
આશરો આપીને બક્ષી તેમની મુરાદ—ચાલો

ફરજંદ વિના તે રાજ મુઝાતો હતો,
ખુદા પાસ ફરજંદની અરજ કરતો હતો—ચાલો ૦

મોબેદાએ તેના મનના વિચાર જાણી લીધા,
ખરા દીલની નસીહત કરી આશીરવાદ દીધા—ચાલો ૦

ઘરાનશાહ પાસ અરજ કરવાને વિનંતી કરી,
રાજાએ એક બોલે સલાહ દીલે ધરી—ચાલો ૦

મુરાદ અંતે પાક કેબલાએ આપી દીધી,
બક્ષેસ ફરજંદની ઘરાનશાહે રાજ ઉપર કીધી—ચાલો ૦

રાજાની ખુશાલી જણાઇ બે કીનાર,
કર વેરો માફ કીધા ગામ પરથી તે વાર—ચાલો ૦

સંજાણાએને જાથુકના વસાવ્યા ઉદવાડા ગામ,
ઘરાનશાહ અંતે ગોઠવાયા ઉદવાડા મુકામ—ચાલો ૦

અગીઆરસો સાલ મુશીબતનાં વહી ગયાં,
મુખનાં ફિરજો પ્રકાશતાં થયાં—ચાલો ૦

નાથુદ થયો અહીંથી કુસંપ કંકાસ,
સદી એક સુખની થઇ ગઇ પસાર—ચાલો ૦

સંજાણાએએ કીધી અનજુમન એકઠી અહીં,
કેફીયત તેઓએ એકમેકને દીલની કહી—ચાલો ૦

વડપણ આર્યુ શોધી દાનાવ અથારનાન,
ધરમ પુરનો ગણાતો તે દિવાન—ચાલો ૦

દમજુવાળા માણેકજી કાવસજી જેતું નામ,
ધરમ પુરમાં કરતો હતો મુકામ—ચાલો ૦

ઇન્સાફમાં તે એકકો હતો નામદાર,
 હમણમાં માનીતો હતો હૃદયહાર—ચાલો
 અનજીમને સોંપી તેને ઇન્સાફની લગામ,
 કારોબાર કરતો હતો તે નેક નામ—ચાલો
 ઇરાનશાહને લાવ્યા પહેલાં ઉદવાડા ગામમાં,
 રહેતું હતું મોખેદતું કુટુંબ ત્યાંનાં મુકામમાં—ચાલો
 તે મહેરનોસજી હોરમસજી ભાડેલાતું કુટુંબ કહેવાતું હતું,
 જે કુટુંબ ધર્મી ધણું હતું—ચાલો
 આપ્યું ઇરાનશાહ માટે તેઓએ મકાન,
 રાખ્યા જ્યાં ઇરાનશાહને બીજી ગોઠવણ દરમ્યાન—ચાલો
 નારગોલના મંચેરજી બમનજીતું નામ રહ્યું યાદગાર,
 જેણે ઇરાનશાહ માટે કરાવ્યું મકાન તૈયાર—ચાલો
 સુરતવાસી ભીખા એદલે બંધાવ્યું નવું મકાન,
 ઇરાનશાહ પર જેઓ હતા કુરબાન—ચાલો
 વાડીઆ કુટુંબના દાદાબાપ મંચેરજી પેસ્તનજીએ,
 જેઓની ઓલાદ પર આશીર્વા ઉતરજો—ચાલો
 બંધાવી આપ્યું તેઓએ ઇરાનશાહ માટે મોટું મકાન,
 હતું તેઓનું દીન ધરમ પર ધ્યાન—ચાલો
 એમ કંઇક મકાનો ઇરાનશાહ માટે તૈયાર થયાં,
 સર્વે કીયા કામે ત્યાં થતાં રહ્યાં—ચાલો
 દીનશાહજી પીટીટનું બેંચાયું તે તરફ ધ્યાન,
 ધણીઆણી સાકરમાઇનાં પુત્રમાં બંધાવ્યું
 દરેમહેરતું મકાન—ચાલો

જ્યાં આજ દીન સુધી થતાં રહ્યાં અનેક ક્રીયા કામ,
પામજો તે મહાન નરહું રહ બહેસા મુકામ—ચાલો૦

ઘણાક સાલો એ રીતે થયાં પસાર,
માણેકજી પછી બેઠા સૌરાખજી થયા
અનબુમનના સરદાર—ચાલો૦

નવા મકાનની જરૂર જણાઇ તે વાર,
મોટલીબાઇ વાડીઆને અરજ કીધી ત્યાર—ચાલો૦

હાલોં એ બાઇએ બંધાવ્યું નવું મકાન,
ધરાનશાહને પધરાવ્યા આપી માન—ચાલો૦

આજ દીન સુધી તે પાક કેબલો ત્યાં બીરાજે છે,
હજારો જરથોસ્તીઓ ત્યાં સેઝદો કરવા જાય છે—ચાલો૦

સુખડને અગર ધરાનશાહ માટે લઇ જાય છે,
ધરાનશાહના ગીત ઘેરે ઘેર ગવાય છે—ચાલો૦

ધરાનશાહ આતશબહેરામનું તેજ છે ઘણું અજબ,
જેની અસરો છે એજમતી ને ગંબી સત—ચાલો૦

ચડે છે માચી નવ કટકાની તે કેબલા પર,
નથી ચઢતી તેટલા કટકાની બીજા આતશબહેરામ પર—ચાલો૦

કુલ જરથોસ્તીઓ ગણે છે તેને પોતાનો શહુનશાહ,
પૂર લકિતથી આરાધે છે તે તુરી ધરાનશાહ—ચાલો૦

વધો તેનું ખોરેહ ને તથો તેનું પ્રકાશીત તેજ,
ચળકતો ને ઝળકતો રહે હુમેશ—ચાલો૦

જેની જ્યુબીલી ધામધુમ સાથે ઉજવાઇ,
આજે પણ તેની યાદ દીલમાં જળવાઇ—ચાલો

બારસો એકાનુનો આદર માસનો રોજ આદર,
જ્યુબીલી થકી રહી ગયો એ દિવસ યાદગાર—ચાલો

ધરનશાહની બારસો એકની સાલગ્રેહ ઉજવાઇ જ્યાર,
ગામે ગામથી ભેગા મળ્યા લોકો ત્યાર—ચાલો

મળી હતી ત્યાં ઠહાર ભેગી અનબુમન,
ખુશાલીનું કરવામાં આવ્યું હતું જશન—ચાલો

દસ્તુર ખુરશીદળ મીનાચેરળ સાથ,
દસ્તુર કૈયાળ પે. મીરઝાં બેઠા સંગાથ—ચાલો

બંને દસ્તુરળઓએ કીધું જશનનું મંડાન,
ખુશખુશાલીમાં પાર ઉતર્યું કામ—ચાલો

દસ્તુર નૈરીઓસંગ ધવલનું રૂહ રહેજો બહેસ્તમાં ખુશાલ,
જેણે ધરનશાહને બરપા કરી લીધી સંભાળ—ચાલો

હંમેશ રહેજો ધરનશાહ ઉદવાડામાં આબાદ,
રોશની જેની કરતી રહે જરથોસ્તીઓના દીલ સાદ—ચાલો

રહે અમર ઝળકતો તુરી કેબલો હિંદ સર ઝમીન,
વધતું રહે જરથોસ્તીઓનું તે પર યકીન—ચાલો

અમારી બંદગી તું મારફત પહોંચાડીએ દાદારને બાર,
મુરાદ અમારી હાંસલ કરજે અનેક વાર—ચાલો

ધર્મી મારા (*) ને સગન માગીએ,
 ધરાનશાહ કરજો સદા સુખી અપાર—ચાલો
 સોવાસણ મારી (*) ને સગન માગીએ,
 રાખજો સોભાગ અખંડ ને સુખી સંસાર—ચાલો
 કુળદિપક (x) ની ફળો મુરાદ ભલી,
 આબાદી સાથે શાદીના ગીતો ગવાય—ચાલો
 બખ્તાવર (x) ની ફળો મુરાદ ભલી,
 સગનવંતી શાદી રામશનીની શેશા ભરાય—ચાલો
 (રાગ બદલવો.)

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
 ધરાનશાહને હરગીઝ નહિ વીસારજો—ચાલો

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
 ધરાનશાહ હબ્બુર જશન કરાવજો—ચાલો

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
 ધરાનશાહને માચી ચઢાવજો—ચાલો

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
 ધરાનશાહ હબ્બુર નીરંગદીન કરાવજો—ચાલો

* ગીત ગવાડનારનાં કુટુંબનાં બાલુઓ અને મરદોનાં નામ અહિં લેવાં.

x કુવારા છોકરાઓ અને છોકરીઓનાં નામ અહિં લેવાં.

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહ હજુર હુમાયશત કરાવજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહ હજુર ફરેસ્તા કરાવજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહ હજુર ઇજ્જતની કરાવજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહને નાવરીઝા ચઢાવજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહ હજુર દસ્તુરોને નવાજજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહ હજુર મોઝેદાને નવાજજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
આતશબહેરામ ધીના દીવો કરાવજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહને સેઝદા કરવા સીધારજો—ચાલો૦

માગોને મળશે મુરાદ તમારી,
ધરાનશાહને હુમ્મૈશ યાદ કરજો—ચાલો૦

ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
મુ રકે લી તે ની આ શા ન થા ય—ચાલો૦

ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
ખુ શા લી તે ને ઘે ર ફે લા ય—ચાલો૦

ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
 ફરજદની આબાદી તેને ત્યાં થાય—ચાલો૦
 ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
 શુ રા દો તેની સફલ થાય—ચાલો૦
 ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
 યજ્ઞદાની તેને ત્યાં આમદ થાય—ચાલો૦
 ગાએને ગવડાવે જે ધરાનશાહના ગીત,
 ફરેસ્તાઓની તેને ત્યાં આમદ થાય—ચાલો૦
 શિરછત્ર તારું અમર તપો ધરાનશાહ,
 ઉતારજો તારા આશિષો અપાર—ચાલો૦
 વડા દસ્તુરજીઓ બંનેનાં શિરતાજ સાથ,
 સંજલ્લાઓ રહો તારી સેવામાં ઉશતવાર—ચાલો૦

નમાજ હોજો તને ધરાનશાહ પાક,
 મહુરબાની સૌ પર ઉતારજો—ચાલો૦
 યાદ કરીએ તમને તનો મનથી,
 અમોને હુમેશ સંભાલજો—ચાલો૦
 આશિષ માગે 'ફીરોઝગર' ખરાં દીલથી,
 ધરાનશાહનો અમર રહો ઝળકાર—ચાલો૦
 મહેનત સૌનીતે સફલ કીધી ધરાનશાહ,
 હોજો તુને અમારી નમાજ—ચાલો૦

